Наше Слово

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
TYGODNIK UKRAIŃSKI
UKRAINIAN WEEKLY

Рік LXIX № 30 (3493) Варшава, 28 липня 2024 року, Ціна / Cena 5 zł (vat = 8%) INDEKS 366609 ISSN 0027-8254 Інтернет-версія газети nasze-slowo.pl

Фото Григорія Сподарика

Купальська мандрівка в Круклянках. с. 8

Підтримка українців з Америки. с. 2

Традиційні пісня й танець із Надсяння. с. 10

ISSN 027-8254
30
9 770027 825245

eprasa.pl 0f816342f1

Андрій Комар, Марія Дупляк та Ігор Горків

Павло ЛОЗА
Фото автора статті

Підтримка українців з Америки

Навіть якщо президентом буде Трамп, усе одно допомогу Україні надаватимуть. В цьому впевнена Марія Дупляк, виконавчий секретар Українського конгресового комітету Америки, яка походить із Сянока.

– Знаю, що у 2022-му до Перемишля приїжджали представники Українського конгресового комітету Америки й передали понад 100 тисяч доларів. Завдяки цьому протягом перших кількох місяців війни в Народному домі могли проживати біженці. Ви теж тоді були в Перемишлі?

– Ні, не могла прилетіти. Загалом у нас в Америці існує велика українська громада і різні організації. А Український конгресовий комітет, у якому я є секретарем, – це «шапка» для більшості українських організацій. Як тільки почалася повномасштабна війна в Україні, ми всі намагалися в різний спосіб допомогти Києву. Також знали, що найбільше біженців приїжджає потягами саме до Перемишля. Тому я була впевнена, що й тут потрібна допомога. Я сама родом із Сянока, тому мені й Перемишль – дуже близьке місто. Ми зробили в США збірку в наших організаціях і відділеннях наших банків (Український федеральний кредитовий кооператив «Самопоміч» – прим. ред.), які називаємо «кредитівками». І ці зібрані гроші передали до Перемишля.

– Скільки організацій об'єднує Український конгресовий комітет Америки?

– Ми діємо як парасолькова організація (об'єднання установ, які працюють разом у якійсь галузі, координують свою діяльність чи розподіл ресурсів – прим. ред.) для близько 20 українських організацій по всій території США. Це Пласт, Спілка української молоді, Лікарське товариство, Наукове товариство імені Шевченка у США та інші. І ми працюємо разом. Де б ми не виступали, у Білому домі, Конгресі чи Сенаті США, завжди говоримо одним голосом. Один-два рази на рік наш Комітет організовує Українські дні у Вашингтоні. І справа не в якомусь фестивалі. Ми у рамах цих днів їдемо до Конгресу Сполучених Штатів, щоб представити наші питання, переважно пов'язані з Україною. Завдяки таким візитам у квітні цього року Конгрес США ухвалив пакет допомоги українській державі на 60 мільярдів доларів. Треба сказати правду: самі конгресмени на такий крок не погодилися б. Знаю, що тут вплинула наша діяльність. І це робимо так: ідемо та розмовляємо з конгресменами, щоб вони під-

eprasa.pl 0f816342f1

тримали, серед іншого, наші пропозиції щодо допомоги Україні. Це наша задача.

– Яка у вас ще є форма тиску на політиків?

– Через приватні контакти. Якщо хтось із нашої організації знає конгресмена чи іншого політика, він призначає зустріч і йде з ним поговорити. У моєму регіоні, Клівленді, є четверо конгресменів. Перед затвердженням квітневого пакета допомоги Україні ми спілкувалися з різними політиками, але на цьому робота не закінчилася. Тому що потім ми йшли подякувати й продовжували говорити про різні питання перед самітом НАТО у Вашингтоні. Зараз Михайло Савків, голова Української національної інформаційної служби при нашому Комітеті, серед іншого, представляє наші інтереси у Вашингтоні. Він один із тих людей, завдяки яким ми можемо співпрацювати з політиками. Додам, що в цій інформаційній службі свого часу працювала Катруся Чумаченко, дружина президента України Віктора Ющенка.

– У листопаді в США очікуються президентські вибори. Що ви робите в цьому контексті?

– Саме з огляду на вибори в жовтні ми проводимо з'їзд організації. Ми не знаємо, що буде в листопаді. Але нам потрібно працювати зараз, щоб мати контакти як із демократами, так і республіканцями. Незалежно від того, кандидат якої партії на сьогодні лідирує в опитуваннях.

– У Польщі існує така оцінка ситуації з американськими виборами, що прихід до влади Дональда Трампа означає припинення військової підтримки України.

– Я думаю і сподіваюся, що цього не буде. Вірю, що навіть на чолі з Трампом США будуть співпрацювати з Україною.

– Хочу запитати про вплив війни в Україні на українську громаду в США. Як виглядає співпраця старої діаспори з українськими емігрантами, які почали прибувати після 1990-х років, а також з останньою хвилею еміграції, після лютого 2022 року?

– Повоєнна українська еміграція, яка почала прибувати після Другої світової війни, будувала осередки, зокрема й наш Український дім у Клівленді. Саме це покоління почало будувати церкви. Цю повоєнну еміграцію я відношу до другої хвилі, а до першої належать українці, які приїхали до США на початку XX століття. Себе я зараховую вже до третьої та четвертої хвиль. Кінець 1960-х – початок 1970-х – це період, коли багато українців приїжджало до США та Польщі. Після приїзду в США я майже одразу почала працювати в різних організаціях, котрі створювали післявоєнні мігранти. Куди б я зараз не звернулася в Штатах, знаю українців, які емігрували з Польщі. Багато з цих людей, як і я, мали досвід роботи в Українському суспільно-культурному товаристві (УСКТ). До наших організацій приєдналася також наступна хвиля емігрантів із Польщі та України. Але ті українські емігранти, які зараз приїжджають, до нас не приєднуються. Це сумно, тому що моє покоління та старші з часом, що природно, покинуть організацію. Є побоювання: чи буде кому нас замінити? Часто українці, котрі зараз приїжджають у США, створюють власні організації, нерідко говорять російською. Мені це боляче.

– Але є покоління українців, які виросли в США і закінчили суботньо-недільні школи. Вони вас не підтримують?

– У нас є дві молодіжні організації: Пласт і Спілка української молоді. Раз, буває, два рази на рік ми проводимо лідерський семінар нашої організації у Вашингтоні. До цього кількаденного тренінгу також залучено Посольство України. На вишкіл приїжджає небагато людей, у середньому 3-4 особи з більшого міського центру, де є велика українська громада. Так ми готуємо майбутніх лідерів. Я сподіваюся, що ці молоді люди, які зараз є активними в молодіжних організаціях, з часом стануть членами нашого Комітету. Я сама пройшла такий шлях: спочатку була у Спілці української молоді, а потім приєдналася до Комітету. І так у цьому Комітеті я вже 24 роки. Зараз моя дочка обійняла секретарство нашої місцевої української організації. Вона закінчила українську школу в США. Тож окремі люди молодого покоління долучаються до суспільної роботи. Наприклад, директор Українського федерального кредитового кооперативу «Самопоміч» є моїм заступником у Комітеті. Крім того, що я секретар Українського конгресового комітету Америки, також виконую обов'язки президентки українського видавництва.

– Ви заснували це видавництво?

– Ні. Коли Україна була ще в складі Радянського Союзу, ми заснували тут компанію «Комп'ютопринт» (Computoprint), яка, серед іншого, друкувала листівки, котрі відправляли в Україну. Їхнє видання та більшу частину видавничої діяльності фінансувало Американське центральне розвідувальне управління (Central Intelligence Agency, CIA). Уже після 1990-х років, коли Україна стала незалежною, фінансування було припинено. Тоді ми взяли справу у свої руки. Я власниця цього видавництва з 1996 року. З нами працюють тільки українці. Друкуємо матеріали для українських наукових установ Америки, україномовні часописи, що виходять у США. А заснував компанію «Комп'ютопринт», котра з часом перетворилася на видавництво, українець, коріння якого також походить із Сянока.

– Сянік і Лемківщина часто згадуються в нашій розмові, коли йдеться про нинішніх діячів української громади в США.

– Тому що моя громадська діяльність, як і багатьох інших, почалася на рідних землях у Польщі. Додам, що зі своїм чоловіком я познайомилася під час роботи в УСКТ у Сяноці. У Повітовому будинку культури ми мали свою домівку. Молодь із Сянока, Команчі та інших сіл Сяніцького повіту приїжджала і збиралася там. Після весілля ми з чоловіком поїхали в США і майже відразу зайнялися громадською діяльністю. У 1983 році мене навіть було обрано головою Організації оборони Лемківщини в США, двадцять років я була редакторкою часопису «Лемківщина». Через Організацію оборони Лемківщини я увійшла до структури Українського конгресового комітету Америки. Але часто повертаюся до рідного міста. І зазвичай, коли буваю в Сяноці, намагаюся поїхати й в Україну. Уперше я побачила її лише у 1992 році. 2017-го їздила в Україну з онуками на футбольний турнір, де виступала наша українська футбольна команда із США. Моя внучка щаслива, що змогла побачити Україну, тому що я розумію, що поки триває війна, вона туди не поїде. Моя донька також сказала, щоб я поки що відмовилася від поїздок в Україну. Але обов'язково колись туди повернуся. ●

eprasa.pl 0f816342f1

У Польщі триває набір учасників до акції «Полум'я братерства» 2024

Триває набір учасників до акції «Полум'я братерства» у 2024 році. Цього року ініціативу із вшанування бійців УНР у Польщі буде проведено вшосте. Її започаткували польські та українські скаути у 2019 році.

У рамах цьогорічної акції 14 серпня в кількох десятках польських міст українці разом із поляками одночасно запалять свічки на могилах бійців УНР «Полум'я братерства». Варто зазначити, що головна ідея «Полум'я братерства» – не просто запалення свічок, а будування відносин.

Форма заявки доступна на фейсбук-сторінці ініціативи (Płomień Braterstwa – Полум'я Братерства).

У разі питань також можна писати на адресу: plomien.braterstwa@gmail.com.

Мітинг до роковин теракту в Оленівці

28 липня виповнюється два роки з дня теракту в Оленівці, унаслідок якого загинуло щонайменше 53 військовополонених та отримали поранення близько 130 захисників України. Ці люди обороняли Маріуполь у період із 24 лютого по 16 травня 2022 року. З 16 по 20 травня 2022-го відбувся вихід з Азовсталі. За попередніми домовленостями українські військові після виведення мали очікувати на обмін. Проте росіяни вирішили влаштувати масове вбивство, а також скалічити військовополонених.

У другу річницю теракту українці, які гуртуються у ґданській домівці, та організація «Об'єднані Ґданськ» (Zjednoczeni Gdańsk) проводять мітинг. Акція відбудеться 29 липня на вул. Длуґі тарґ 11, біля фонтану Нептуна в центрі Ґданська.

«Міжнародне розслідування має бути відновлене, військовополонені мають бути повернені додому, пам'ять вбитих має бути гідно вшанована. Виходьте на акцію разом із нами, приносьте плакати, загортайтесь у прапори», – запрошують до участі в мітингу організатори. Початок – о 18:00.

Українські дипломати вшанували пам'ять жертв Волинської трагедії

Українські дипломати у Польщі взяли участь в урочистостях вшанування пам'яті жертв Волинської трагедії. Третій секретар Посольства України у Варшаві Василь Мельничук *(на фото)* та консул України в Любліні Володимир Гулик 11 липня поклали вінки до Могили невідомого солдата у Варшаві, де у 2017 році відкрили дві меморіальні дошки, присвячені захисникам польських поселень на Волині та в південно-східній Малопольщі.

«На знак солідарності з польським народом ми віддаємо шану жертвам Волинської трагедії. Слава їх пам'яті!» – написало в повідомленні на фейсбук-сторінці Посольство України у Варшаві.

Слід додати, що 14 липня відбулося відкриття пам'ятника жертвам Волинської трагедії в Домоставі Підкарпатського воєводства. У Польщі меморіали жертвам ОУН і УПА або Волинської трагедії розташовані в багатьох містах. Проте жоден із них не викликає в суспільстві таких емоцій, як монумент, відкритий у Домоставі, де всередині орла – хрест, у якому розташована фігура дитини, настромленої на вила. Варто зазначити, що не лише в українській спільноті від початку концепція пам'ятника здобула негативні відгуки. На монумент критично відреагували навіть нащадки вбитих у 1943 році, зокрема польський композитор та диригент Кшесімір Дембський, котрий написав книжку про злочини на Волині. Від пам'ятника, що зараз стоїть у Домоставі, раніше відмовилися міста Ряшів, Єленя Гора, Стальова Воля, Торунь, ґміна Команча.

Фото з фейсбук-сторінки Посольства України у Варшаві

Можна зголошувати кандидатів на нагороду Stand with Ukraine

Триває приймання заявок на кандидатури для цьогорічної нагороди Stand with Ukraine Awards. Це відзнака, яку українська спільнота щороку вручає видатним громадянам Польщі на знак безумовної вдячності за допомогу та підтримку України.

«Ми хочемо відзначити поляків та польок, які в цей надзвичайно складний для нас час, під час російської агресії, роблять усе можливе для допомоги Україні на шляху до перемоги у війні проти російської федерації, інтеграції до →

eprasa.pl 0f816342f1

«Письменницький круглий стіл» із професором Володимиром Мокрим

25 червня в Краківському відділі Асоціації письменників Польщі (Stowarzyszeniu Pisarzy Polskich – Oddział Kraków) відбулася презентація книжки професора Володимира Мокрого «Образ Прометея і універсальні біблійні істини у творчості Тараса Шевченка», яка побачила світ у видавництві «Швайпольт Фіоль» краківської Фундації св. Володимира Хрестителя Київської Русі.

Двомовна, написана українською і польською мовами, книжка складається з двох частин. Перша – містить статті професора Володимира Мокрого «Біблійні читання Тараса Шевченка» та «У колі античної культури та ідеї Прометея», а друга представляє «Вічне слово» Олеся Гончара і вибрані поезії Тараса Шевченка в перекладі професора Володимира Мокрого.

На презентації були окреслені основні теми книги та мотиви її створення, важливість для сьогодення та значення для української та польської громадськості. Як зазначив ведучий і модератор зустрічі Пйотр Лямпрехт, який нещодавно відвідував Україну, зокрема Київ, Бучу, Ірпінь, події нашого часу вповні відповідають актуальності теми, порушеної у представленій книжці. В Україні триває боротьба не тільки за власні території та домівки, але й за ідентичність українського народу. Однією з її частин є мова, а також поезія, яка має свої беззаперечні особливості й джерела якої виходять саме від поезії Тараса Григоровича.

На презентації прозвучали вірші Великого Кобзаря у виконанні Юлії Перегуди мовою оригіналу та Артура Ґжибовського польською мовою. Було теж представлено фрагмент книги журналіста й письменника Володимира Стецюка «Світло в пітьмі», присвячений розстріляному в 2022 році росіянами пам'ятнику Шевченка в Бучі.

«Шевченко чудово звучить і українською, і польською, – зазначив письменник, – він завжди звучить сучасно, недарма його називають пророком. Шевченко був разом із нами на барикадах Революції Гідності, з нами він зараз і на полі бою».

Кодою зустрічі стали музичні твори в неперевершеному виконанні української бандуристки Зоряни Гжибовської. Слухачі могли насолодитися піснями «Породила мати сина», «Нащо мені чорні брови», баладою «Плач Ярославни», піснею «Думка» польською мовою, а також «Молитва».

Продовження презентації книжки професора Володимира Мокрого відбулося 10 липня 2024 року в ресторані Фундації – «Український смак», розташованому на вул. Ґродзькій 21 у Кракові. Зустріч розпочалася гімном України, виконання якого ініціював автор книги. Професор Володимир Мокрий підкреслив, що воля й перемога України, котрі пророкує Великий Кобзар, невідворотно настануть для благословенної української землі й народу, славі й самоусвідомленню якого були присвячені життя та творчість Тараса Шевченка:

Слава! […]
І вам, лицарі великі,
Богом не забуті.
Борітеся – поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!

Усі гості, серед яких були приятелі й симпатики Фундації св. Володимира, а також українські письменники, поети й музиканти, отримали в подарунок примірник книги. У ході автограф-сесії автор зробив пам'ятні персональні написи кожному з гостей. «З вірою у перемогу України», – підписував професор Володимир Мокрий.

У подарунок від гостей професор отримав декілька книжок, фрагменти з яких зачитали їхні автори. У дружній і затишній атмосфері прозвучало кілька українських пісень, зокрема «Реве та стогне Дніпр широкий».

Юлія ПЕРЕГУДА, керівниця проєктів культури Фундації св. Володимира

Фото надане Фундацією св. Володимира

Європейського Союзу та НАТО, а також підтримують розвиток польсько-українських відносин», – зазначено на фейсбук-сторінці фонду.

Своїх кандидатів на нагороду може подати кожен охочий. Якщо ви знаєте людину, чия діяльність заслуговує на визнання та нагороду, подавайте її кандидатуру через формуляр. У ньому потрібно вказати свої дані, а також ім'я та прізвище вашого кандидата, а також галузь, яку він представляє: бізнес, культура, третій сектор, спорт, релігійні організації тощо. Формуляр доступний на сайті фонду (standwukraine.org) у вкладці «Нагорода».

Перші відзнаки було вручено з нагоди 32-ї річниці з Дня Незалежності України під час святкувань на Замковій площі у Варшаві. Нагороди отримали, зокрема, тенісистка Іґа Сьвйонтек, парамедик Даміан Дуда, репортерка Кароліна Баца-Поґожельська, художник Бартоломей Келбович, журналіст, літературознавець і соціолог Славомір Сєраковський та інші. Правила та більше інформації про нагороду й тогорічних лавреатів знайдете на сайті фонду.

Більше новин читайте на сайті: nasze-slowo.pl.
Опрацював на основі повідомлень Павло ЛОЗА

eprasa.pl 0f816342f1

ПОДІЇ ТИЖНЯ

Підготувала **Тетяна ДАНЮЧЕНКО**

Мобілізація: новий етап

16 липня сплив 60-денний строк, відведений новим законом про мобілізацію для оновлення військово-облікових даних військовозобов'язаним українцям. Наприкінці травня народні депутати запропонували продовжити цей термін ще на 90 днів. Міністерство оборони спершу підтримало цей законопроєкт, та згодом передумало.

Протягом двох місяців 4 690 496 українців виконало свій обов'язок. З них військово-облікові дані оновили через: територіальні центри комплектування (ТЦК) та соціальної підтримки – 510 203 особи, центри надання адміністративних послуг – 1 152 227 осіб та додаток «Резерв+» – 3 028 066 осіб.

Відтепер з 17 липня представники ТЦК матимуть право надсилати громадянам повістки поштою.

Якщо військовозобов'язаний не оновив дані до 16 липня, повістка надсилатиметься за місцем реєстрації. Така повістка вважатиметься врученою навіть у разі, якщо громадянин не отримав її на руки або відмовився підписувати.

Водночас повістки електронною поштою в застосунках «Дія» чи «Резерв+» громадянам не надсилатимуть.

Якщо військовозобов'язаному вручили повістку, зокрема вперше, але він не прийшов до ТЦК, його оголошують у розшук. Статус «у розшуку» з'являється в електронному реєстрі «Оберіг».

Нещодавно стало відомо, що цей статус безпідставно відображався у 710 тисяч громадян. Міноборони виправило цю помилку завдяки застосунку «Резерв+».

Порушника, який не оновив дані або не став на військовий облік до 17 липня, оштрафують на суму від 17 тисяч до 25,5 тисяч гривень. Повноваження накладати штрафи в таких випадках мають керівники ТЦК, а оскаржити їх можна буде через суд.

Сплата штрафу не звільняє людину від обов'язку з'явитись до ТЦК та оновити військово-облікові дані. Термін у такому випадку не визначений законом. Повторне неоновлення даних призведе до чергового штрафу в таких самих розмірах.

Поліція матиме право затримувати порушників і доставляти їх у ТЦК.

Якщо штраф не сплачений, справу передадуть до виконавчої служби, яка відкриватиме провадження і може накласти арешт на майно або заблокувати банківські рахунки. При цьому закон «Про виконавче провадження» передбачає: якщо загальна сума штрафу не перевищує 160 тисяч гривень, арешт житла або земельної ділянки не здійснюється. У такому разі виконавча служба зобов'язана арештувати інше майно боржника відповідно до розміру штрафу.

Крім того, людину, яка не оновила дані, можуть тимчасово обмежити в праві користування автівкою.

Як це відбуватиметься на практиці? Керівник ТЦК просить поліцію доставити порушника до центру комплектування. Якщо поліція відповідає, що не змогла його знайти, ТЦК відправляє порушнику паперового листа з вимогою оновити дані. Якщо людина не виконує вимогу, її можуть позбавити водійського посвідчення за рішенням суду.

Суд може відмовити ТЦК. Зокрема, якщо позбавлення прав залишить людину без основного законного джерела доходу – тобто якщо людина працює водієм. А також якщо вона використовує автівку у зв'язку зі своєю інвалідністю чи інвалідністю особи, яку вона утримує. Крім того, військовозобов'язаний має право на апеляційне оскарження рішення суду.

Аналогічні санкції стосуються військовозобов'язаних, які не оновили персональні дані до 17 липня за кордоном. Крім того, через відсутність актуальних даних в електронному військово-обліковому документі для них діятимуть консульські обмеження. Зокрема, вони не зможуть отримати нові паспорти або продовжити дію старих, набути або вийти з громадянства, стати на консульський облік, одружитися, зареєструвати дитину.

Зеленський поспілкувався з Трампом

Президент України Володимир Зеленський провів телефонну розмову з кандидатом у президенти США Дональдом Трампом.

«Ми домовилися з президентом Трампом обговорити на особистій зустрічі, які кроки можуть зробити мир справедливим і справді тривалим», – сказав після цього Зеленський.

У свою чергу Трамп зазначив: «Я вдячний президенту Зеленському за його звернення, тому що я, як наступний президент Сполучених Штатів, принесу мир у світ і покладу край війні, яка забрала так багато життів і зруйнувала незліченну кількість невинних сімей. Обидві сторони зможуть зібратися разом і домовитися про угоду, яка покладе край насильству і прокладе шлях до процвітання».

Зеленський та Трамп також обговорили візит до України. Про те, що український президент запросив до України Дональда Трампа, повідомив прессекретар Зеленського Сергій Никифоров. «Зеленський закликав Трампа не вірити представникам тих країн, які намагаються пояснити, виправдати дії путіна, – сказав він. – Ніяких виправдань тут, звичайно, немає. Він звичайний вбивця, президент так і сказав у телефонній розмові. Він розповів про удар по Миколаєву, під час якого знову загинули українці. Обговорили й засудили удар 8 липня по Києву й Охматдиту. Трамп сказав теж дуже цікаву річ: він сказав не вірити „фейкньюз", що його перемога на виборах може бути вигідна росії. І, справді, скажімо так: була зафіксована принципова згода обох сторін на зустріч. Обговорювалися певні проміжки часу, коли ця зустріч має відбутися. Але про це говорити ще дуже-дуже рано. Це вже команди будуть працювати й узгоджувати графіки, деталі, коли це може бути можливо».

Треба додати, що після нещодавнього невдалого замаху на Трампа, а також відмови Джозефа Байдена продовжувати президентську гонку, шанси Дональда Трампа на президенство значно зросли.

eprasa.pl 0f816342f1

Вбивство Ірини Фаріон

19 липня кілер здійснив замах на колишню народну депутатку, професорку та мовознавицю Ірину Фаріон. Інцидент стався у Львові на вулиці Масарика, біля будинку, де вона мешкала. Свідки події повідомляють, що вбивця здійснив один постріл і швидко втік з місця події. Внаслідок замаху Фаріон отримала вогнепальне поранення голови. Жінку швидко шпиталізували до місцевої лікарні, де протягом кількох годин медики намагалися врятувати її життя, але виявилися безсилими – Ірина Фаріон померла. Чин похорону відбувся 22 липня, жінку поховали на Личаківському кладовищі. Попрощатися прийшли рідні, колеги, колишні учні та прихильники громадської діячки.

Стрільця поліція не змогла затримати і наразі розглядає кілька версій причин вбивства Ірини Фаріон. Основні: її громадська та політична діяльність, а також особиста неприязнь до неї. Триває розслідування та пошук кілера.

За словами одного з мешканців будинку, де мешкала Фаріон, орієнтовно два тижні тому біля під'їзду почав з'являтися незнайомець років вісімнадцяти. Зранку він сідав на лавочку навпроти під'їзду професорки і залишав її тільки ввечері. ЗМІ оприлюднили його фото, на ньому він у чорній панамці, чорних окулярах та червоній футболці з надписом Los Angeles.

– Дуже цікаво вдягався, чому я звернув увагу: тому що було жарко, 40 градусів тепла, а в нього кросівки, шкарпетки, спортивні штани, довга така кофта, як ці американці ходять, капелюх і темні окуляри, – розповів чоловік. – Я приїжджав, від'їжджав – він був. Три дні тому я приїхав біля обіду, він сидів на лавці. Я думаю: 40 градусів, жара, людина сидить, щось не так з ним. Я до нього підійшов, кажу: «Я вибачаюсь, чим вам допомогти?» – «Все добре».

Цей незнайомець і є головним підозрюваним, якого розшукує поліція.

В поліції також зазначили, що через постійні виключення світла, які зараз тривають в Україні, не працювали камери спостереження, що ускладнює роботу правоохоронців.

Злочин сколихнув країну і викликав сильну реакцію в соцмережах. Багато хто вбачає в убивстві «російський слід» та намагання розколоти країну.

Нагадаємо, 60-річна Ірина Фаріон народилася, виросла, навчалася і майже все життя працювала у Львові. Вона була відомою українською мовознавицею, брала участь і в політиці. З 2005 року була членкинею партії «Свобода». В 2006-му Фаріон обрали депутаткою до Львівської обласної ради, а в 2012-му – народною депутаткою до парламенту. На позачергових виборах у 2014 році «Свобода» не пройшла до Верховної Ради, тому Фаріон повернулася до Львова і продовжила займатися викладацькою діяльністю. Майже 30 років професорка викладала у «Львівській політехніці».

Наприкінці 1980-х років Фаріон долучилася до КПРС, тривалий час вона заперечувала цей факт, однак потім зазначила: «Щодо мого комуністичного минулого. Воно тривало один рік і що? Було комуністичне минуле в Левка Лук'яненка – і він став автором декларації про незалежність України. Було комуністичне минуле у видатного Миколи Руденка, який був секретарем парткому київської організації, а потім розвалював цю київську організацію і відсидів за це понад 10 років. Про комуністичне минуле можна говорити, коли є дії. Які дії виконувала Фаріон, перебуваючи один рік у комуністичній партії? Жодних!»

Під час роботи у парламенті Фаріон виступала проти всіх ініціатив, що обмежували українську мову, також підтримувала заборону діяльності УПЦ (МП) в Україні. «Я вважаю, що ця структура, яка називає себе московським патріархатом, нічого спільного не має з християнством. Це одна з найбільших загроз для вільного і самодостатнього розвитку України. І до того часу, поки ця інституція буде окуповувати Києво-Печерську лавру, до того часу українець буде поневолений», – висловлювалася професорка ще в 2008 році.

Упродовж 2013-2019 років Ірина Фаріон вела авторський телепроєкт «Велич особистості» на парламентському каналі «Рада». Його метою була популяризація знань про знакові постаті української історії, культури, політики. Усього вийшло 160 програм. Також Фаріон була засновницею та авторкою телевізійного проєкту «Ген українців» (2019-2023) на львівському телеканалі НТА. Окрім того, вона створила два ютуб-канали Iryna Farion та Студія Фаріон, де вела проєкти «ПротиАнглізм», «ПолітОгляд» та «Курси з культури української мови».

Філологиня мала радикальні погляди з питань функціонування української мови і неодноразово ставала головною героїнею суспільних дискусій через свої висловлювання на захист української мови, а також категоричні заяви щодо всього радянського і російського в Україні.

Так, в листопаді 2023 року Служба безпеки України відкрила кримінальне провадження щодо Ірини Фаріон та ініціювала психолого-лінгвістичну експертизу її висловлювань. Це сталося після того, як філологиня заявила, що не сприймає російськомовних військових ЗСУ. «Чи може солдат чи офіцер не виконувати розпоряджень командувача, порушувати закон? Я запитую кожного російськомовного воїна: ви читали закон про Збройні сили України, ви читали, що написано у статті 13? Мова Збройних сил України – державна. То ви воюєте за українську державу, чи ви захищаєте своє право бути носієм „рускава міра"?.. Говоріть хоч суржиком, але говоріть, а не разгаварівайтє», – сказала Фаріон.

Також вона опублікувала у своїх соцмережах допис зі скріншотом повідомлення від проукраїнського студента з Криму, в якому були вказані його ім'я, прізвище та інші персональні дані. Це нібито стало підставою для переслідування кримчанина з боку російських спецслужб. Після цього проти Фаріон відкрили кримінальну справу, досудове розслідування триває донині. Цей скандал став приводом для протестів студентів «Львівської політехніки», які вимагали звільнення Фаріон. 15 листопада 2023-го її відсторонили від роботи в університеті. Однак наприкінці травня 2024 року Львівський апеляційний суд поновив професорку на посаді та встановив компенсацію за вимушений прогул у розмірі 124 тисячі гривень.

Фото з фейсбук-сторінки Андрія Садового, мера Львова

eprasa.pl 0f816342f1

Григорій СПОДАРИК
Фото автора статті

Купальська мандрівка в Круклянках

Українці з Круклянок 6 липня знову запросили до себе на «Етномандрівку – Чарівну Купальську ніч». Пляж і берег місцевого озера Ґолдопіво ідеально поєднуються із суттю цього свята – очищенням водою та вогнем. Тут пускали й вінки.

Круклянецький гурток Об'єднання українців у Польщі, який організовує захід, кожного разу дбає, щоб головні елементи обряду були оригінально представлені. Цього року над постановкою працював ансамбль «Ослав'яни» з Лемківщини.

«Програма – це наша варіація на купальську тему. Маємо свічки, віночки, тобто все, що притаманне цій ночі, коли дівчата збирають квіти, роблять віночки й приваблюють хлопців, серед яких, може, знайдуть майбутнього чоловіка», – розповів художній керівник «Ослав'ян» Ярослав Машлюх. Він зауважив також, що колектив гарно вписується в ідею заходу – широку презентацію української культури.

«Від початку існування нашого ансамблю не було такої настанови, щоб презентувати виключно лемківські танці чи пісні. Вони, очевидно, є, але маємо також репертуар

eprasa.pl 0f816342f1

бойківський, гуцульський, закарпатський і загалом із західної України», – розказав керівник гурту.

Крім творчого запалу гостей із Лемківщини, у Круклянках можна було відчути енергетику Підляшшя, про що подбав гурт «Вервочки». Публіка побачила й багатство польського фольклору у виконанні ансамблю «Мжавка». Був запальний український фолькрок від відомої «Горпини» та їхніх молодих послідовників гурту «Шаровари», який нещодавно створили учні української школи в Ґурові-Ілавецькому. Купальсько-фольковий настрій продовжив ґданський колектив «Гаразд», котрий провів учасників свята в танцювальну ніч. Лідер гурту Петро Ярмола суть таких заходів вбачає у гуртуванні людей і свідченні, що українці попри роки після акції «Вісла» надалі існують та творять. Для нього цінність становить і те, що українську культуру привозять артисти з України, а ті, хто, зокрема через війну, залишився в Польщі, долучаються до організованого українського життя.

«Такі заходи для нас дуже важливі. Вони є місцем, де ми почуваємо себе вільно, можемо говорити своєю мовою, співати свої пісні, грати, танцювати, просто бути разом. Сама зустріч людей, яких ми не бачили місяці чи рік, – це велика радість», – зауважує Петро Ярмола. Як артиста його завжди тішить публіка, що співає з гуртом, відповідає на заклики чи просто підходить до сцени.

«У таких ситуаціях ми завжди почуваємося, якби перебуваємо серед близьких нам осіб, хоч багатьох із людей просто не знаємо», – ділиться враженнями Петро Ярмола. Оскільки у своєму репертуарі артисти не мають аранжувань саме купальських пісень, лідер «Гаразду» дуже очікував на виступ гостей із Лемківщини.

Голова круклянецького гуртка ОУП Катерина Савко підкреслює, що кожній «Купальській мандрівці» передує багато зусиль. Перший серед викликів – знайти спонсорів та фінансову підтримку на рівні різних гілок влади. На щастя, це досі вдається. Вона говорить також, що, коли наближається свято, на місці дійства бачиш майже порожній пляж, і все треба підготувати.

«Добре, що маємо багато людей, які радо підключаються. Допомагають, хто як може: один спече тісто, інший допоможе організаційно. Кожен із нас тут за щось відповідальний», – наголошує Катерина Савко. Важливо, що місцеві українці також виступають на сцені. Цього разу це були діти з пункту навчання української мови та гурт «Blouming Flowers», у якому разом співають польські та українські дівчата.

Круклянецький захід завжди відвідують і підтримують офіційні гості, серед яких цьогоріч були сенаторка Йоланта Пйотровська, голова Комісії нацменшин сеймику Вармінсько-Мазурського воєводства Ярослав Слома, війт ґміни Круклянки Бартоломей Клочко, староста Ґіжицького повіту Мирослав Джаджевський, голова Мазурського відділу ОУП Іван Пік та інші. Вони, дякуючи організаторам за їхню працю, підкреслювали, що захід уже став місцевим туристичним продуктом, на який кожного разу чекають не лише українці. Зі сцени також нагадали, що подія другий рік відбувається в тіні російської агресії, тому не можна зупинятися у підтримці України.

«Ми теж частина територій, до яких путін оголошує претензії. Допомога Україні – це найкраща інвестиція Польщі та вільного світу в нашу власну безпеку», – говорив голова сеймикової Комісії нацменшин Ярослав Слома. З купальської сцени теж згадали й хвилиною мовчання вшанували пам'ять покійного лідера української громади, віцемаршалка Мирона Сича, який був одним із зачинателів та довголітніх опікунів круклянецького свята. ●

eprasa.pl 0f816342f1

Павло ЛОЗА
Фото автора статті

Традиційні пісня й танець із Надсяння

Чи хотіли б ви навчитися надсянських пісень і танців? А може, грати на інструментах, щоб акомпанувати пісням польсько-українського пограниччя? Така можливість існує завдяки Центру традиційної музики й танцю, який почав діяти при Народному домі в Перемишлі. Він скерований до дітей, молоді й дорослих.

Проєкт реалізовано за підтримки Національного інституту музики й танцю, діяльність якого передбачає відкриття разом з різними організаціями Центрів традиційної музики й танцю.

– У нас є гурт «Краєчка» і «Крайка», якими ми керуємо вже давно. Також ми організовуємо різні види «вечорниць». Але мушу визнати, що цей проєкт, який ми написали і у якому беремо участь, дозволить нам стати більш організованими в нашій діяльності, – наголошує Тетяна Наконечна, одна з чотирьох керівників Центру.

– Деякі організації в рамах проєкту проводять лише один дво-тритижневий табір. Ми розробили програму так, щоб кожного місяця було щось для кожної вікової групи – від найменших до дорослих, – каже Тетяна Наконечна.

У межах Центру, який працюватиме до листопада, щопонеділка відбуваються майстер-класи надсянського співу для дітей. Тим часом кожного другого четверга такі ж зустрічі проходять для дорослих. Проте це ще не все, бо раз на місяць проводять інструментальні майстер-класи для дітей та молоді й заняття з традиційних надсянських танців. Також проєкт раз на місяць передбачає вечорниці з «живою» інструментальною музикою, а крім того, заняття з надсянських танців для дорослих.

– Можна сказати, що такий Центр – це щось на зразок музичної школи, проте традиційної музики, – говорить Марта Боднар, одна з керівниць. Вона додає, що в рамах проєкту теж мають відбутися зустрічі з носіями традиції. Серед іншого, до Перемишля мають приїхати співачки з України.

– Це буде зустріч, на якій ми хочемо відкритися, головним чином для старших, – наголошує Тетяна Наконечна.

На цей момент учасниками майстер-класів переважно є діти.

eprasa.pl 0f816342f1

– Сподіваємось, коли діти виростуть, зокрема сьогоднішні члени дитячого колективу «Краєчка», їм буде цікаво співати з гуртом. Через спілкування та заняття з гри на інструментах, можливо у майбутньому, їм також буде цікаво самим сісти за інструменти, співати та грати з капелою, – вважає Марта Боднар.

Марта Боднар

Однак, щоб це сталося, діти повинні спочатку вивчити інструменти.

– З дітьми, як із дітьми. Спочатку ми хочемо показати і розповісти їм про інструменти. Звичайно, з дорослими – легше. Ми вже бачимо по заняттю для дорослих, що після кількох годин тренувань учасники майстерні починають самі щось грати, – розповідає Тетяна Наконечна.

Автори проєкту з Перемишля дуже хочуть через майстер-класи зберегти традиції прикордоння, зокрема веснянки.

– Ми зосередилися на Надсянні, оскільки цей регіон ще не до кінця досліджений фольклористами, можна навіть сказати, що він дещо забутий, – додає перемишлянка.

Музичною основою проєкту став, серед іншого, архів, який учасники гурту «Крайка» збирали роками.

– Я записала пісні від українців із Надсяння: як мешканців Підкарпаття, так і переселенців, зокрема на Мазурах. На жаль, цього музичного матеріалу небагато, – каже Тетяна Наконечна, керівниця «Крайки» та «Краєчки».

Тому автори проєкту також використовують матеріали з архіву, зібраного польським етнографом і фольклористом Оскаром Кольберґом, та матеріали інших музикознавців. Деякі записи надали також представники української громади в Польщі, зокрема історики, котрі, збираючи усні розповіді старшого покоління українців, записували й пісні.

– Ми хочемо прищепити якомога більше цієї музичної спадщини молоді та дітям, щоб вона вижила, – пояснює Тетяна Наконечна.

– Не буду вкривати, що і в мене, і в інших лідерів Центру – сильне зацікавлення народною музикою. І можливо, хтось із молоді та дітей теж це підхопить. Не приховую, що для нас важливо й те, щоб завдяки цьому проєкту сформувати спільноту, яка цікавиться і займатиметься фольклором у Перемишлі, – запрошує до участі в майстер-класах Марта Боднар.

Актуальну інформацію про зустрічі та майстер-класи Центру традиційної музики й танцю, які відбуваються у Народному домі, розміщено на фейсбук-сторінці проєкту – Ognisko Muzyki i Tańca Tradycyjnego/Центр Традиційної Музики і Танцю.

***

Майстер-класи відбуваються завдяки підтримці Народного інституту музики й танцю (Narodowy Instytut Muzyki i Tańca) у партнерстві з українським проєктом «Лилик». ●

ПОДІЇ

Іван МАЗУРСЬКИЙ

Молдовські гагаузи відвідали Польщу

Зі студійним візитом в Ольштині, Ґурові-Ілавецькому, на Підляшші й Примор'ї 19-21 червня побували парламентарі, самоврядники та журналісти з автономних регіонів Гагаузія та Тараклія, що належать до складу Молдови. Візит понад двадцятиособової групи пов'язаний із запланованими переговорами й референдумом у справі входу молдовської держави до Європейського Союзу. На гагаузьку меншину, що має тюркське походження, протягом століть впливає російська імперія, радянський союз, її примушують до переходу під омофор православної церкви росії. І досі ця національна спільнота зазнає великого московського впливу.

Ярослав Слома (другий зліва) з гагаузькими парламентаріями та журналістами з Молдови. Фото автора статті

Приїзд, зокрема до Польщі, – це одна зі спроб показати гагаузам, громадянам Молдови, переваги від входу до євроспільноти. Організатором поїздки було молдовське відділення американського Міжнародного республіканського інституту (IRI), яким керує Кшиштоф Лісек, раніше – депутат, голова Комісії закордонних справ Сейму РП, а також євродепутат з Вармії та Мазур.

На ольштинську зустріч гагаузів із головою Комісії національних меншин Вармінсько-Мазурського сеймику Ярославом Сломою до сесійної зали було запрошено голову Ольштинського відділу ОУП Степана Мігуса та голову місцевої ланки Товариства німецької меншини Ґерарда Віховського. Представник української спільноти регіону спершу подякував молдовським гагаузам за їхніх братів з України, які в лавах українського війська протистоять московським загарбникам. Потім розповів про переселення українців на територію колишньої Східної Пруссії в межах злочинної акції «Вісла» 1947 року, перші роки життя на цих землях, організаційне становлення: зародження організованого культурно-освітнього навчання, постання парафій рідної забороненої церкви, створення радіопередач тощо.

12.

eprasa.pl 0f816342f1

Фото з фейсбук-сторінки Комплексу шкіл в Ґурові-Ілавецькому

Продовження з 11 сторінки

Він підкреслив, що в часи комунізму, тобто до кінця 80-х років, усе відбувалося під постійним контролем спецслужб, який із роками послаблювався. Це тривало до часу, коли на зламі 80-90-х років зі зміною устрою на демократичний національні меншини набули нового статусу та становища, почали перетворюватися на рівноправних партнерів більшості. Особливістю Вармінсько-Мазурського регіону порівняно з іншими районами Польщі є його національна структура. Тут століттями жили різні національності, починаючи від поляків, німців та завершуючи навіть голландцями. Після II Світової війни чимало автохтонного населення виїхало до Німеччини, а на їхнє місце прибули нещодавні мешканці України, Литви та Білорусі – переважно тамтешні поляки, але й були серед них литовці та білоруси. 1947 року сюди з Надсяння, Люблінщини, Бескидів, Підляшшя депортовано 56 тисяч українців – громадян Польщі. Зараз найчисленнішою, добре організованою національно меншиною є українська, а після неї – німецька. Свої організації мають теж литовці, роми, білоруси, татари. Усі вони зуміли налагодити партнерські відносини з польською більшістю. Така злагода й рівноправні стосунки для Євросоюзу, який дуже чутливо ставиться до питання трактування національних та етнічних меншин, були важливим аргументом з боку Польщі на користь її пришвидшеного шляху до європейської спільноти. Це підтвердив і представник німецької меншини Ґерард Віховський, підкреслюючи, що, завдяки відходу в небуття комуністичної системи та приходу на її місце демократичного устрою, німецька спільнота, друга за кількістю в польській державі, могла 1990 року офіційно заявити про своє існування в Польщі.

– Партнерські відносини між усіма мешканцями регіону приносять усім нам тільки користь, – переконував молдовських гостей голова Комісії національних меншин сеймику Вармінсько-Мазурського воєводства Ярослав Слома. – У нашому воєводстві, єдиному в Польщі, є Комісія національних меншин. Спільно з меншинами вирішуємо, яку підтримку і для чого їм давати. Меншини спільно організують вагомі культурно-освітні заходи міжнародного, загальнопольського і регіонального рівнів, часто завдяки матеріальній підтримці Євросоюзу. Наше управління маршалка Вармінсько-Мазурського воєводства є опікунчим органом, зокрема Комплексу шкіл з українською мовою навчання в Ґурові-Ілавецькому.

Саме ця престижна українська школа справила неабияке враження на гагаузьких депутатів і журналістів. З її історією, культурно-освітньою діяльністю, надбаннями, також міжнародними, кандидатів до Євросоюзу познайомила директорка навчального закладу Марія Ольга Сич та вчителі. Особливе захоплення викликав український ансамбль пісні й танцю «Думка», неперевершена культурна візитівка не тільки школи, але й усієї української національної меншини Польщі.

Гості від'їжджали з Ґурова-Ілавецького та ще й, поласувавши варениками, помітно вдоволеними. Організатор студійного візиту Кшиштоф Лісек не сумнівався, що, якщо серед них і були представники, котрі мали сумніви щодо європейської спільноти, то зараз вони з певністю позбулися своїх вагань.

Молдова, як і Україна, налаштована стати членом Євросоюзу. Це, очевидно, не подобається москві, тож вона використовує безліч способів, аби відмовити від євроінтеграції громадян Молдови, зокрема гагаузів, які від 1994 року мають свою автономію. Нею керує башан (губернатор), котрий входить до складу уряду в Кишиневі.

На сьогодні гагаузькою мовою, яка перебуває під охороною ЮНЕСКО, розмовляє приблизно 200 тисяч гагаузів, які компактно проживають у Молдові й сусідній Одеській області України, де мешкає ще близько 60 тисяч осіб. Перша згадка про цей народ, як сказав на «Першому каналі» голова Асоціації гагаузьких товариств України Юрій Дімчогло, з'явилася ще понад тисячу років тому в літописах князів Київської Русі. Значна частина українських гагаузів взяла до рук зброю, коли на Україну з варварською війною прийшла москва. ●

eprasa.pl 0f816342f1

Союз українців Підляшшя
Фото з сайту СУП

«На Івана, на Купала»

У суботу, 13 липня 2024 року, на Бахматському водосховищі поблизу Дубичів-Церковних відбувся найбільший фольклорний захід, організований Союзом українців Підляшшя «На Івана, на Купала». Програма фестивалю включала: ярмарок народних ремесел (вишивка, гончарство, ковальство, традиційна кухня), презентацію антології україномовної літератури Підляшшя «Країна свойого слова» (Більськ-Підляський, 2023) та концертну частину. ●

eprasa.pl 0f816342f1

Леся САМЧИНСЬКА

Покохала українця, а з ним й Україну

Буває так, що народжений в однім краю, закохується в інший і віддає йому своє єство. Буває так, що замість безтурботного життя в ореолі європейського мистецтва, обирають сутужний шлях поневірянь разом з коханою людиною. Буває так, що героями і мучениками стають не кремезні чоловіки, а тендітні жінки. Все це – про Софію Олександрівну Налепинську-Бойчук – польку за походженням, але українку за власним вибором. Жінку, яка безтямно кохала і творила. Художницю, яка була несправедливо заарештована та розстріляна. Мисткиню, пам'ять про яку 30 липня вшановує і Україна, і Польща.

Софія Налепинська-Бойчук. Фото з фейсбук-сторінки Національного художнього музею України

Народилася Софія Налепинська-Бойчук 1884 року у місті Лодзь, яке на той час входило до Російської імперії. Її батько, Александер Налепинський, був поляком, інженером за фахом, а мати, яку теж звали Софія, – француженкою.

Після закінчення 1905 року школи мистецтв у Петербурзі 18-річна Софія переїхала до Німеччини, де упродовж 1906-1907 років здобувала освіту у Мюнхенській академії образотворчих мистецтв, а у 1908-1909 роках навчалась у Мюнхенській художньо-промисловій школі В. Дебліца. За рік дівчина перебралася до Парижа, щоб вивчати художнє мистецтво в Академії мистецтв Ронсона. На той час до столиці Франції приїздило багато талановитих панянок з усієї Європи, які вчилися художньому мистецтву і мали можливість малювати в Луврі, копіюючи художні шедеври. Бо саме Лувр був єдиним паризьким музеєм, який дозволяв це робити жінкам.

Символічно, що саме у французькій столиці відбулася доленосна зустріч Софії з її єдиним коханням на все життя і майбутнім чоловіком Михайлом Львовичем Бойчуком. Софія разом з двома подругами-польками, також Софіями, оселилася в Парижі на вулиці Кампань-Прем'єр 9. За збігом обставин навпроти кімнати дівчат проживав Михайло Бойчук разом з товаришами. Високий, міцної будови Михайло був дуже гарний, тож в нього закохувались чи не всі панночки столиці мод. Цей український красень ходив Парижем у гуцульському кептарі й співав у хорі української громади. Бойчук з легкістю закрутив голови усім трьом Софіям і зав'язав роман із найвродливішою з них – Софією Сеґно. Та невдовзі із Пітера приїхав її брат, жахнувся від суцільної богемності і безтямної закоханості сестри і швидко забрав її додому. Але Купідона вже було не зупинити, і Михайло зближується із Софією Налепинською. Між ними зародилися романтичні почуття. Насправді 24-річна молода художниця закохалась в Михайла з першого погляду, і це почуття стало для неї доленосним. Ба більше, Софія не тільки закохалась, але й була зачарована мистецькими ідеями свого коханого та масштабними проєктами з оформлення великих площин. І це не дивно, адже енергія темпераментного Михайла легко гіпнотизувала всіх молодих митців. У своїй школі-майстерні він збирав безліч художників різних національностей - французів, поляків, українців, євреїв – і всіх заряджав фанатичною любов'ю до мистецтва.

В Парижі у 1909-1910 роках Бойчук разом зі своїми учнями, серед яких була і його кохана Софія, засновує новий мистецький напрям, який пізніше отримає назву «бойчукізм». Для нього був характерним монументалізм та синтез українського фольклорного образотворчого мистецтва і церковного мистецтва Візантії та Раннього Відродження. Про стиль Бойчука на той час писали паризькі, краківські та львівські газети.

Побралися Софія й Михайло в Парижі. Під впливом чоловіка та його творчих ідей Софія ухвалила рішення стати українкою: почала вчити українську мову й українських пісень, захопилась українським мистецтвом і літературою. Навчилась грати на бандурі, прикрашала оселю килимами з народним орнаментом. Родина художниці не була в захваті від таких змін у поведінці Софії. Про це у своєму листі писала її сестра Ганна: «Софія вже зреклася, так скажемо, своєї національності, співала лише українських пісень, розмовляла українською. Приїздила до нас, страшенно любила родину, але всією душею була вже з Михайлом, і було відомо, що не покине ані його, ані його творчих ідей».

Попри закоханість в Михайла та все українське, Софія продовжувала розвиватися самостійно як художниця. В 1910 році вона представила свої роботи на художніх виставках у Парижі та Петербурзі. Того ж року Софія разом з чоловіком залишають Францію і їдуть до Львова. Там Михайло влаштовується в Національний музей реставратором ікон, а невдовзі самостійно починає створювати монументальні стінописи. У 1917 році Бойчуки переїздять до Києва й опиняються в епіцентрі українського відродження – Михайло стає одним із засновників Української академії мистецтв, при якій відкриває майстерню монументального малярства. В цій майстерні Софія освоює нові для неї основи темперного живопису та фрески. У ті сповнені творчістю, але фінансово складні й голодні часи в будинку Бойчуків майже постійно жило кілька студентів Михайла. Поруч з будинком був фруктовий сад й клаптик городу, тож Софія варила на всіх великі баняки каші й капусти і пригощала фруктами. А за рік у пари народився син Петро.

Народження сина не стало перепоною для мистецького й педагогічного життя Софії: упродовж 1919-1921 років вона працює педагогинею в Миргородській художній школі, в 1922 році очолює ксилографічну майстерню Київського інституту пластичних мистецтв, де викладає дереворит, цинкографію та рисунок. З 1925 по 1929 роки продовжує викладацьку діяльність у Київському художньому інституті, де отримує звання професорки і засновує школу гравюри. До числа її учнів належали українські художники і художниці: О. Рубан, К. Гаккебуш, В. Бура-Мацапура та інші митці.

eprasa.pl 0f816342f1

Дереворит Налепинської-Бойчук «Дівчата з книжкою», 1927. Фото з Вікіпедії

Софія Налепинська-Бойчук стала основоположницею сучасної школи ксилографії в Україні. Вона малювала в галузі станкової і книжкової графіки, створювала ескізи до гобеленів і тканин, робила гравюри, а також ілюструвала книги, зокрема Кобзар Шевченка. Починаючи з 1924 року, брала активну участь у республіканських, всесоюзних і міжнародних виставках у Лондоні, Берліні, Стокгольмі, Венеції, Цюриху, Відні. Хоча Софія у своїх роботах використовувала частину елементів бойчукізму (наприклад, українські мотиви, образ Богородиці з немовлям), проте мала власний мистецький стиль. За допомогою інструментів та чорної фарби Софія створювала свої малюнки на дереві (дереворити), присвячені тематиці життя українців початку XX століття. Характерною ознакою робіт художниці є вписування персонажів у пейзаж, обов'язкове зображення неба на гравюрах.

Ілюстрація до поеми «Катерина» Т. Шевченка. 1929. Гравюра на дереві. Фото з Енциклопедії сучасної України

Софія Олександрівна вела активну педагогічну та художню діяльність до 1929 року – року розриву стосунків з чоловіком, який пішов від неї до іншої жінки – молодої художниці-початковиці Алли Гербурт. Залишившись в 44 роки без коханої людини, Софія важко переживала цю травматичну подію. Врятувати її могло тільки мистецтво, в яке художниця занурилася з головою, і наступні вісім років стали найбільш плідними у її творчості.

Проте духовно-культурний розквіт українських митців 20-30-х років XX століття викликав незадоволення тоталітарного радянського режиму, адже їхня творчість не вкладалася в рамки соціалістичного реалізму. Тому було ув'язнено і страчено сотні українських поетів, письменників, художників, музикантів – цілий культурний пласт, загибель якого увійшла в історію як «Розстріляне відродження». В ході таких «чисток» 1936 року співробітники НКВС заарештували колишнього чоловіка Софії – Михайла Бойчука як члена контрреволюційної організації. У в'язниці з нього фізично вибили зізнання і 1937 року розстріляли разом із його учнями. Того ж року ув'язнили і Софію як дружину «ворога народу». Через те, що художниця навчалася у Франції та Німеччині, їй висунули звинувачення у тому, що вона була членкинею контрреволюційної української націонал-фашистської організації і вела шпигунську діяльність для іноземних розвідок. Художницю жорстоко допитували, але вона ні в чому не зізнавалася. Треба сказати, що в ті часи, коли в'язень не давав потрібних зізнань, радянські слідчі інколи продовжували строк допитів. Для Софії продовжували строк тричі. Художниця витримала цілих пів року жорстоких допитів та, незважаючи на знущання, так і не підписала зізнання й не дала про Бойчука та своїх друзів жодних фальшивих свідчень. Обвинувачення для Софії склали на підставі показів свідків і 11 грудня 1937 року Налепинську-Бойчук розстріляли.

Реабілітували художницю у 1988 році. Її ім'я є одним з понад 40 інших імен, викарбуваних на Пам'ятнику репресованим митцям, відкритому у 1996 році у Києві. Іменем Софії Налепинської-Бойчук названо програму стипендій для польських митців від Українського інституту, Центру сучасного мистецтва «Замок Уяздовський» та Інституту Адама Міцкевича у Варшаві.

Нам залишилася мистецька спадщина художниці, яку не встиг знищити радянський режим: десятки гравюр на дереві, портретів, ілюстрацій до творів Тараса Шевченка, Степана Васильченка, Миколи Гоголя, Гі де Мопассана, Альфонса Доде та інших письменників. До того ж, Налепинська-Бойчук була авторкою нереалізованих проєктів паперових грошей та державних паперів часів української революції 1917-1921 років. Роботи художниці і досі вражають не лише талантом, але й викликають глибоке співчуття до поневірянь українців, які перебували під владою різних країн: зокрема гравюри «Голодні діти», «Пацифікація Західної України», «Перед наступом білих» та інші. ●

eprasa.pl 0f816342f1

Марко ПОСТІВ-ЯРУГА

Будова битой дорогы з Горлиц до Бардейова

Дорогу з Біча и Горлиц, идучу през Гладышів до Бардейова, зовеме *Мадярскым путом*, бо давнішше першом закордонном державом было Короліство Мадярів. Сеса дорога як выводила, так выводит подорожуючых на полудне Европы, а зачынат ся в Горлицях улицьом *Węgierską*. *Мадярскый пут* старшый єст од теперішньой и середньовічной столиці регйону (адже од Горлиц и Біча), а ищы старшый од маґурских кєр, котры може тямлят ждыньскы ватряне. Величезны кєры на Маґурі появили ся в 60-х роках XIX столітя, а дорога, ведуча подорожуючых з Біча до Бардейова, та и дальше, барз важна была юж в середньовічы, коли-то не Горлиці, а Біч был столичным градом того клаптика нашой землі (давнішше сес регйон Бескыдів звано Земльом Біцком, а днес Горлицком).

Метрикальны книгы, а *Мадярскый* пут

Дакус сьвітла на початкы гнешньой битой дорогы, котра лучыт Гладышів з Горлицями та Бардейовом, мечут гладышівскы метрикальны книгы. 11 квітня 1870 рока в сесім селі родит ся *Josephina* дівка: *inscektor via in Gładyszow* (адже: *інспектора дорогы в Гладышові*). Охрещено єй 1 мая, та єґомосьць записали ищы, же маленька Йосефіна не была миропомазана (*rit. lat. non confirm*), адже была римо-католичком. Важнішшы сут професиі хресных, не были нима гладышовяне, а: *Sebastianus Cisek* (***дорожник***) *in Żdynia u Antoni Tokarczyk* (***дорожник***) *in Sękowa*. Няньом Йосефіны был *Joannes Koperniak*, мешкаючый товды ищы яко комірник кутиком в хыжы лемківского ґазды (під чыслом 43). Адже мусіл прити до села што лем, але за недовго мал юж свою хыжку (чысло 113). Была невеличка и стояла в Гладышові аж до 1947 рока, а збудувал єй при *Мадярскым пути* заразіся за гнешніма сьвітлами (была першом хыжом в Гладышові од Ждыні). В ній Коперняк 27 стычня 1872 рока кстит *Vincentiusa*, котрого хресным был тот сам чловек, лем тот самый єґомосьць кус інакше го записали (*Sylwester Ciszek vigilator via in Żdynia*). В очах нашого пароха был юж не Ціском, а Цішком и не Себастияном, а Сильвестром, та не *дорожником* як скорше, а лем стражом дорогы (*vigilator via*). Єст то тот самый чоловек, Цісек то пізнішшый Цішек, єден и другий был в Ждыни дорожником. Мешкал гев в нас од недавна и хыбаль парох не знали го ищы так добрі. Хресном Вінцентюса была: *Maria uxor* (*жена*) *Caroli Kuzka vigilator via in Ropica Ruska* (думам, же не треба ту юж ничого переводити). Метрикальны «камінчыкы» о історії *Мадярского пута* повідают немало. Товды хыбаль юж в каждім селі (през котры ишла дорога з Біча и Горлиц до Бардейова) мешкал урядник, дбаючый о стан дорогы. Дорожникы мали пильнувати, жебы дорога была все переіздна, без дір и млак.

В 1876 и в 1878 році єґомосьць гладышівску дорогу назвали *суспільном* (*via publica*), а згаданого *Joannis*(а) *Koperniak*(а) мали юж за ґазду, а не *інспектора од дорогы*. 29 жовтня 1876 додали лем, же єст він тіж *направлячом дорогы* (*reparatoris via*), а 28 лютого 1878 рока він єст єй *сторожом* (*vigilatoris*). Скорше хыбаль так добрі не знали ищы хто він, зато записали го не як іншых селян, а так по паньскы – яко інспекора. Пак *Joannis Koperniak* в очах нашого пароха не был юж жадным паном, а такым самым ґаздом як іншы и такым самым дорожником як хресны Йосефіны. Ріжнит іх лем сесе, же не єст записаный по нашому, як они, а латинком, як вшыткы пізнішшы хресны, адже яко сторож (*vigilatoris via*) або направляч дорогы (*reparatoris via*).

Дорожникы не мусіли сами робити на дорозі, могли наняти помічників. Няньо гладышівского студента жалували, же так тяжко робили, жебы сын мал за што ся вчыти. Нераз бесідували, же кєд не возили бы каміня на діры в дорозі и не товкли іх, не «стратили» бы сына (няньо были старорусином, а сын навчаня завершаючый в 1938 році мал юж украіньску, національну свідоміст). Гладышовянів серед будівничыма битой дорогы не бракувало хыбаль од самого початку єй будовы, нишше згаданы оддали аджи на ній жытя. На жаль, не мам на сесе так твердого доказу як на уділ устянів и квятонянів в будові дорогы, котра лучыт Устя и Квятоню зо Шквіртным. Парох Устя Руского в хроніці записали такє: *1891 рок зазначився неурожаєм.* ***Щобы помочи людям, правительство ухвалило запомогу. Ту запомогу роздано в той способ***, *що за порадою о. Дек:*(ана) *Копыстянского Климентія* (*заст.*[упника] *маршала Рады повіт.*(овой)

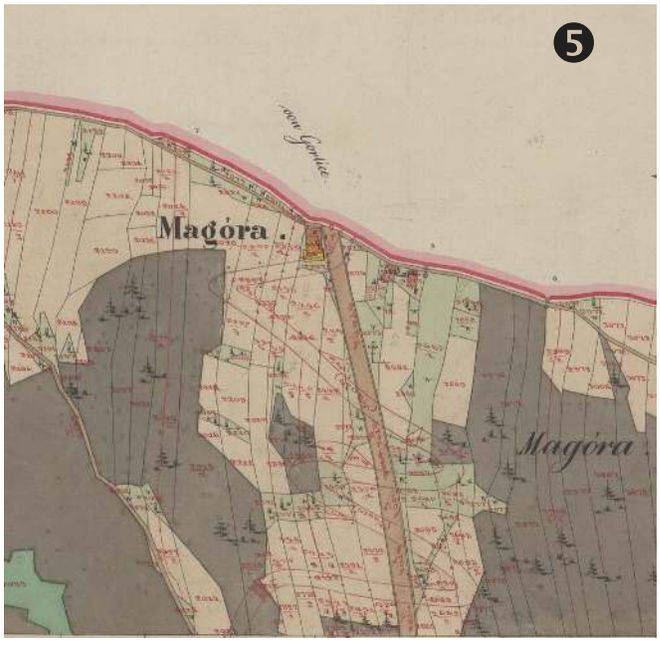

eprasa.pl 0f816342f1

в Горлицях и о. Емиліяна (Юрчакевича) ***выбудовано гостинец повітовый з Устя через Квятонь до Сквиртного, де колька разов треба було переіздити через воду. При той будові достало роботу населенье доткнене неурожаем***. *Будові дороги противили ся Квятоняне, бо не хотіли дати грунту, жаль ім було, бабы на дорогу лягали, а позднійше сами признали, що добре стало ся* (*Хроніка Устя Руского* о. Михала Соболевского, с. 19-21).

Дороговы негоды

Австрийска мапа з 1850 рока доводит, же в половині XIX столітя гнешніх маґурскых кєр ищы не было. Завдякы гладышівскым метрикальным книгам знаме, же будували єй в 1865 році. Товды 22 жовтня 30-літній: *Joannes agricola Gładyszoviensis casualiter occisus ab curru* (адже молодый: *Йоан ґазда гладышівскый выпадково забитый* [*casualiter occisus*] *през тяжкый віз* [або коні запряжены до нього, або авто, бо: *ab curru* не єст звыклым сільскым возом]). Негода коротяча жывот молодого Ваня притрафила ся правдоподібні при будові дорогы, кєд был на ній найбільшый рух. О рік в Гладышові похоронено *Theodosius*(а), 29 мая 1866 рока в книзі гмерців в увагах єґомосьць записали: *occisus in montem Magura casualiter ab curru* (*in Małastów*) (адже сес гладышівскый ґазда: *забитый остал на горі Маґура выпадково, през тяжкый віз* (або авто – *ab curru*) (*в Маластові*). Таку смерт мало лем двох гладышовянів, але завдякы ним мож повісти, же в 1865 році з будовом дорогом дішли до Гладышова и перешли полудньовый сток Маґуры, а в маю 1866 рока з новом, битом дорогом з панкняньской Маґуры зышли юж до Маластова.

Найстарша гладышівска дорога (середньовічна, а не стара, перетинаюча кєры новой дорогы на 5 знимці) до Горлиц не ишла так як гнешня. Не вела селами лежащыма в долинах, а верхами Маґуры (на знимці 5 иде границьом Гладышова и Панкной, єст півперечна до выжше описуваных доріг, якы звал єм старом и новом). Середньовічны села лежали попри потоках, предкы будовали хыжы при річках задля лацнішшого доступу до воды (в середньовічы в нас студні ищы не брали). Гнешня дорога, идуча з Горлиц до Бардейова, в цілости вытычена єст в тім самім часі што и кєры на Маґурі. Австрия зробила величезну роботу, завдякы ній маме не лем порядну дорогу, але и мапы вшыткых сіл, та знаме як выглядали нашы села в половині XIX столітя. Сесы австрийскы мапы доказуют, же гнешня дорога товды існувала ищы лем на папери, так само як маґурскы кєры. Так было не лем в нас, на польскых селах тіж єй попроваджено по-новому до Горлиц, прикладом може быти Санкова (Sękowa), яка товды тіж тягла ся вздовж рікы. Жебы в новій дорозі не было дір (а робыли ся частішше як в гнешній асфальтовій), влада приписала до каждого села дорожників, жебы о ню дбали. Зато, же фурт ся псула, дорожникы заєдно побивали (адже утверджали) єй новым каміньом (зато звали єй битом дорогом), та дбали о фосы. Дорогу сесу офосувано, жебы єй осушыти, тігаючы воду на бокы.

Была важным путом не лем для торговых контактів, а завдякы роботі дорожників долше была в добрім стані. В 1867 році по ній з Кракова през Біч и Гладышів до Бардейова іхал сам Ян Матейко (о чім была юж бесіда на ЛС). Кінцьом XIX столітя Австрия якраз в Гладышові плянувала выбудувати такий самий будинок суду, якый до гнеска стоіт в Горлицях. Товды на Землі Горлицкій мали быти збудованы два новы судовы осередкы (старый был аж в Ясьлі, моі прапрадідо з дідичом правували ся в нім о сервітутовый ліс). На жаль, збудовали лем горлицкый, якый мал обнимати польскы села, лежащы на північ од Горлиц. В Гладышові мал діяти такый самий, та обнимати нашы села. На жаль, Австрия не стигла го збудовати. ●

eprasa.pl 0f816342f1

ОГОЛОШЕННЯ

Українське історичне товариство у Польщі повідомляє, що, незважаючи на труднощі, спричинені пандемією та нинішньою російсько-українською війною, ми продовжуємо роботу над проєктом

«Живі в нашій пам'яті – віртуальний український некрополь у Польщі»

У цей спосіб хочемо віддати честь і шану тисячам українців, які працювали на благо своєї нації. Могили цих дочок і синів українського народу, часто забуті, поруйновані, залишені без опіки, заростають кущами та травою. Тільки невелика частина з них упорядкована й описана. Тому ми як спадкоємці діянь цих славних осіб маємо обов'язок вшанувати їх та місця їхнього вічного спочинку.

На сьогодні ми створили інтернет-сторінку, на якій уже вказано інформацію, зокрема фотографічну, про частину могил видатних українців. До цього долучено біографічну довідку про поховану особу та історичний нарис для кращого розуміння періоду, у якому ці українці жили. Усі дані можете перевірити на сторінці проєкту ukrainskanekropolia.org.

Минулого року ми також запустили українську версію сайту ukrajinskyjnekropol.org/, щоб надавати інформацію про відомих українців, похованих у Польщі, для україномовних осіб в усьому світі. Зараз ведемо роботи з пошуку чергових могил та публікуємо інформацію про них на обох сайтах. На жаль, фінансові ресурси, які ми мали, вичерпалися. Вони були спрямовані, щоб відшкодувати витрати на польову роботу, переклад і розробку текстів та їхнє розміщення на сайтах. Тому, виходячи з позиції важливості цього проєкту для нас і наступних поколінь, звертаємося до всіх із проханням фінансово його підтримати. Розуміємо, що зараз потрібна допомога Україні, але не можемо забувати про наше минуле, яке хоче у нас вкрасти путінська росія.

Пані та панове, допоможіть реалізувати цей проєкт, зробивши фінансову пожертву на банківський рахунок:

Ukraińskie Towarzystwo Historyczne w Polsce
03-614 Warszawa, ul. Kościeliska, Poland
з приміткою: «**Na działalność statutową – żywi w naszej pamięci**».
Номер рахунку: **36 1440 1387 0000 0000 1310 6525**
Для платежів з-за кордону:
BIC (SWIFT): BPKOPLPW
IBAN: PL 36 1440 1387 0000 0000 1310 6525
Назва банку: **PKO Bank Polski S.A.**
Адреса банку: **PKO Bank Polski S.A.**
02-515 Warszawa, ul.Puławska 15

Реалізація нашого проєкту буде неможлива без Вашої фінансової підтримки. Збережімо пам'ять про всіх наших заслужених діячів!

Професор Роман Дрозд, голова УІТуП

Пам'ятаймо про Явожно

Управа гуртка ОУП та Парафіяльна душпастирська рада УГКЦ у Катовицях повідомляють,

що в суботу, 21 вересня 2024 року, о 10:00 в Явожні, в лісі біля пам'ятника відбудеться Божественна Літургія та Панахида в наміренні жертв Центрального табору праці в Явожні.

Сердечно запрошуємо всіх небайдужих до участі у спільній молитві.

Організатори

ДОРОГІ ЧИТАЧІ! Можливе запізнення газети залежить не від видавця, а від пошти. Нагадуємо, що замовлення на передплату приймає також Kolporter (kolporter.com.pl).

Редакція

Zjednoczenie Łemków uruchamia bezpośrednią pomoc dla osób uciekających przed wojną.

Konto do wpłat na pomoc:

09 1240 5110 1111 0011 1189 0340

Комплекс загальноосвітніх шкіл №2 ім. Маркіяна Шашкевича в Перемишлі шукає:
1. Вчителя початкової школи та дошкільної освіти – повна ставка (звичайно, вчитель двомовний).
2. Логопеда – двомовного.
Зв'язатися зі школою можна за адресою:
zso2@um.przemysl.pl
або за телефоном: **16 678 53 47**

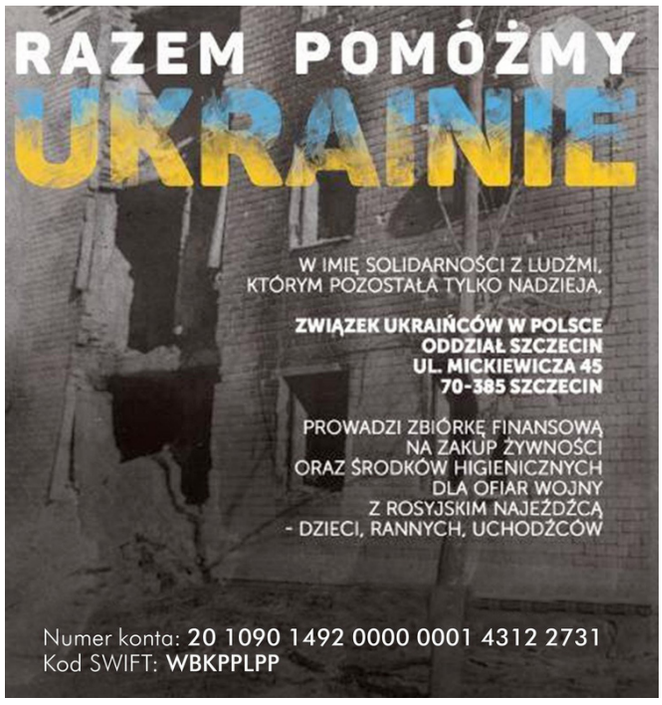

eprasa.pl 0f816342f1

Передплата «Нашого слова» на 2024 рік

ПОЛЬЩА

Кількість примірників	Ціна одного примірника в передплаті	Квартал	Пів року	Рік
ЗВИЧАЙНА ПОШТА (PRZESYŁKA EKONOMICZNA)				
1 примірник	**5,00** зл + поштові оплати	**115,00** зл	**230,00** зл	**460,00** зл
3 примірники і більше (ціна одного примірника)	**5,00** зл без поштових оплат	**65,00** зл	**130,00** зл	**260,00** зл
АВІАПОШТА (PRZESYŁKA PRIORYTETOWA)				
1 примірник	**5,00** зл + поштові оплати	**127,00** зл	**254,00** зл	**508,00** зл
10 примірників і більше (ціна одного примірника)	**5,00** зл без поштових оплат	**65,00** зл	**130,00** зл	**260,00** зл

ЄВРОПА + УКРАЇНА

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
410,00 зл	**820,00** зл
95,00 євро	**190,00** євро

КАНАДА

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
435,00 зл	**870,00** зл
150,00 дол КАНАД.	**300,00** дол КАНАД.

США

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
435,00 зл	**870,00** зл
115,00 дол США	**230,00** дол США

Любачівщина запрошує!

Тих, в кого ще трошки по 77 роках в серці залишилася пам'ять про своїх предків і хто хоче переказати її своїм дітям та онукам, запрошуємо на Любачівщину.

3.08.2024 об 11.00 – Служба Божа в церкві в Горайці і опісля панахиди на цвинтарях в Горайці, Новому Селі та Жукові.

4.08.2024 о 10.00 – панахиди на цвинтарі в Старому Люблинці, а об 11.00 – Служба Божа в церкві в Новому Люблинці та опісля панахиди на цвинтарі.

Хоч раз в рік походимо стежками наших предків та помолимося на їхніх могилах.

Хто не може поїхати, нехай передасть свою лепту на впорядкування цвинтарів чи ремонт церкви особам, які поїдуть, або перекаже на рахунок:

Fundacja Dom Ukraiński w Przemyślu, ul. T. Kościuszki 5, 37-700 Przemyśl
nr rachunku 50 1600 1462 1838 9708 6000 0006 Darowizna na cele statutowe – Lubliniec

Церкви та могили на Любачівщині чекають на нас.

Більше інформації в Олени Комар за тел. 502 168 247.

Наше Слово **Adres:** Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa, tel.: **biuro redakcji** – tel./fax 22 677-88-10, +48 510-162-854, redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46, redakcja – 22 677-84-45. **E-mail:** redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl Internet: www.nasze-slowo.pl **Kolegium Redakcyjne:** Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk. **Zespół redakcyjny: zastępca redaktora naczelnego** – Paweł Łoza, **sekretarz** – Tetiana Daniuczenko, **redaktorzy** – Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), Katarzyna Komar-Macyńska (Przemyśl), redaktor stylistyczny – Anna Russu, redaktor techniczny – Olga Michaluk, **biuro redakcji** – Katarzyna Stepan. **Współpracownicy:** Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).
Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat), E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl Internet: http://ukraincy.org.pl **Fotoskład:** Redakcja „Nasze Słowo" **Druk:** Drukarnia „Efekt". Nakład 2000 egz. Pismo dofinansowano ze środków budżetu państwa Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa.
Konto bankowe dla wpłat w PLN: 47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD: IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa,
Konto bankowe dla wpłat tylko w USD: IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa.

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji. Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa" wyłącznie za zgodą redakcji. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo" dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w wybranych EMPiK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Статті виражають точку зору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

eprasa.pl 0f816342f1

МІЖШКІЛЬНИЙ ВІДДІЛ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МЕНШИНИ У ВАРШАВІ

НАБІР НА НАВЧАЛЬНИЙ РІК 2024/2025

ЗАПРОШУЄМО ДІТЕЙ-ГРОМАДЯН ПОЛЬЩІ УКРАЇНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ ВІКОМ ВІД 3 ДО 18 РОКІВ.

У ПРОГРАМІ :

- УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА
- ІСТОРІЯ І КУЛЬТУРА, ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ
- ДОДАТКОВІ ЗАНЯТТЯ: ТЕАТРАЛЬНИЙ ГУРТОК, КУЛЬТУРОЗНАВСТВО, ХУДОЖНЯ ТВОРЧІСТЬ
- РЕЛІГІЯ (ЗА ЗГОДОЮ БАТЬКІВ)

УСІ ЗАНЯТТЯ ВІДБУВАЮТЬСЯ У СУБОТУ ТА НЕДІЛЮ

ПОДАТИ ЗАЯВУ МОЖНА ВІД 1 КВІТНЯ ДО 20 ВЕРЕСНЯ 2024 РОКУ

БІЛЬШЕ ІНФОРМАЦІЇ НА САЙТІ WWW.SP221.EDU.PL

eprasa.pl 0f816342f1